

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Rojaki, Slovenci!

Na binkoštni pondeljek dne 10. junija dopoldne se vrši v Beljaku veliko zborovanje domovinske fronte, na katerem govori zvezni kancler dr. Kurt Schuschnigg.

Obveščeni smo, da bo kancler o priliki tega zborovanja podal med drugim načelne izjave k slovenskemu vprašanju na Koroškem.

Rožani, Zilani, Podjunčani in vsi koroški Slovenci! Zborovanja se udeležimo polnoštevilno! Vožnja bo izdatno znižana.

Slovenska prosvetna zveza.

„Deutscher Kulturkreis.“

V zadnjem času srečujemo to besedo o nemškem kulturnem krogu pri raznih pogajanjih in pogovorih. Često jo navajajo, da z njo opravičujejo sadove večdesetletnega raznarodovanja koroških Slovencev in mnogi jo še danes skušajo spretno ali nespretno uporabljati v izrazito nemško-nacionalne politične svrhe, da tako onemogočijo pomirjenje slovenskih vrst in preprečijo rešitev narodnostnega vprašanja na Koroškem. Vsem tem poizkusom postavljamo danes nasproti naše že opetovano naglašeno in brezpogojno manjšinsko stališče, narekovano iz krščanskega pojmovanja narodnosti in narodne zavesti.

Nemški narod si je tekom stoletij nedvomno pridobil mnoge zasluge na polju znanosti in umetnosti in je v marsičem še danes učitelj drugih narodov. Sedanji kulturni stalež Evrope je v dobršnem delu sad tudi nemškega kulturnega življenja in ustvarjanja. Ni pa treznega Nemca, ki bi si upal reklamirati vso zahodno evropsko kulturo, na katero so narodi tako ponosni, za Nemce, češ da je sad samo nemškega dela. Kajti tudi zasluge slovanskih in romanskih narodov za sedanji evropski kulturni položaj so enako neoporečene in velike. Končno je vsem tem narodom nadnarodno krščanstvo ona neizčrpiliva zakladnica, iz katere zajemajo velike kulturne dobrine resnice in lepote.

Mi Slovenci smo sprejeli krščanstvo posredno po Nemcih. Zlo tega posredovanja je bilo, da se je vršilo v znamenju križa in — meča. Čim so Slovenci zadostno zajeli Kristusov evangelij ljubezni in pravice, so se nemškega posredovanja otresli in zajemajo iz te neizčrpljive zakladnice sami. Tudi ostalo narodno življenje Slovencev se je stoletja vršilo pod nemškim varuštvom, prostovoljnim ali prisiljenim. Ko pa je postajalo to varuštvo v rokah nemškega nacionalizma le še breme in krivica, se je želja po kulturni svobodi ojačila med vsemi Slovenci. Slovenci v Jugoslaviji imajo danes samobitno kulturno življenje, svojo univerzo, svoje srednje in nižje šole ter organizirano zasebno prosveto ter so neodvisni od nemškega kulturnega varuštva. Kot najzapranejši njihov del smo koroški Slovenci ostali avstrijska narodna manjšina.

Upravičeno se pritožujemo nad varuštvom nemškega nacionalizma. Naše šole še niso bile nikdar slovenske. Zaman so bile neštete prošnje ljudstva na šolske oblasti stare monarhije, zaman se je boril zanje Einspieler in zaman jih ponavljamo do danes. Vplivom raznarodovalnega šolstva se je pridružil neznosni pritisk brezštevilnih nemških nacionalnih organizacij, političnih strank in še oblasti, da je končno preostalo ustvarjanje slovenskega kulturnega človeka le še delo izključne narodne samopomoči. Kar se je nemškemu nacionalizmu posrečilo v šoli, ni uspelo v verskem in domačem življenju koroških Slovencev. Tudi danes še slovensko molijo in govorijo po Zili od Šmohora pa tja do Djekš in Pliberka, spoštujejo svoj starodavni slovenski običaj in ljubijo svojo

slovensko zemljo. Ko je nacionalizem hotel slaviti o priliki zadnjega ljudskega štetja svojo zmago, ga je že prehitel novi razvoj v deželi in državi. Hočejo se danes nacionalni nemški krogi radovati nad rezultati štetja, dobljenimi na nezaslišan in za kulturni narod podel način, medtem pa se spet zbližuje po ozkosrčnosti in zapeljevanju razdvojeni narod v svoji lastni misli. Medtem ko poganja iz slovenskega ljudstva samobitna slovenska prosveta v novi sili, se trudijo nemško-nacionalni krogi potom umetnih in slabo aranžiranih „kulturnih“ prireditve, da ohranijo v slovenskem ozemlju videz nemškega kulturnega kroga. Trpka ironija zanje je, če ostajajo te prireditve med ljudstvom le nekaka neprivlačna kramarija in brezupen poizkus, medtem ko gresta čas in razvoj neovirano naprej.

Bodočnost naše stanovske države Avstrije zavisi od tega, da se njena zamisel dobro ukorenini v vseh plasteh avstrijskega ljudstva. Ob tem položaju bi bila vlada slepa, če bi dovoljevala isto-

časno razdiranje svojega dela po starem liberalizmu in nacionalizmu. Bila bi kratkovidna v očigled Hitlerjevi težnji, da si ustvari v Avstriji sebi prijazno ljudsko mnenje potom idejno mu blizu stoječih avstrijskih organizacij in tako onemogoči razvoj v zdravo državno miselnost. Menimo zato, da enako ne sme biti dopustno, da se ovira razvoj med koroškimi Slovenci, ki je podan pod vplivom krščanske države. Razdvajanje slovenskega ljudstva v zelene ali rdeče ali črne vrste pomeni danes zaviranje državnega dela in podporo narodnemu socializmu. In država je dolžna sebi, da odločno nastopi proti vsem takim poizkusom.

Slovenci ostanemo hvaležni za vse, kar smo od Nemcev sprejeli in kar bomo še sprejeli dobrega in narodno življenje probujajočega. Z vso odločnostjo pa odklanjamo kuratelo nemškega nacionalizma, skrivajočega se pod krilaticami domovinstva, ker je pod našo častjo, da imamo še naprej opravka z miselnostjo, ki je nujno obsojena v luciferijansko razdiranje in oviranje nove države.

Šola, kot jo zahtevamo.

Jedro ljudske vzgoje je vzgoja mladine v šolah. Samo navidezna je vsa kulturna svoboda naroda ali narodne manjšine, le laži-svoboda je, če ni ukoreninjena v dobri šolski vzgoji mladega naraščaja, doraščajočega naroda. Velik, ja, izredno velik je vpliv šolske vzgoje na otrokov duševni in duhovni razvoj, na njegov značaj in vernost, na njegovo narodno in državljansko zavest, na njegovo stanovsko in domovinsko čustvovanje. Če je danes resnična državljanska zvestoba in slovenska narodna zavest varovana samo še pri enem delu slovenskega ljudstva na Koroškem in če se del našega ljudstva v spodnjem delu dežele — nezavedni del — predaja vedno bolj mrzlemu računarstvu in plitvemu materializmu, je v veliki meri tega kriva sedanja ljudsko-šolska vzgoja med slovenskim prebivalstvom. Zato je predpogoj kulturnega in gospodarskega podviga slovenskega koroškega ljudstva in predpogoj uspešne učenitve tega ljudstva v novo državno telo, da se uredi naše šolstvo tako, da bo odgovarjalo jezikovnim in stvarnim zahtevam.

Kako šolo torej zahtevamo? Predvsem tako šolo, ki ne bo vzgajala mladine v mržnji do domačega, slovenskega sveta in izkoreninjevala doraščajočega rodu iz domačih tal. Naša mladina naj se v šoli vzgaja v ljubezni do vsega domačega, slovenskega, in v spoštovanju do nemškega naroda-sosedu.

Zato mora biti naša šola resnično dvojezična. Usposobiti mora otroka, da bo dobro obvladal materni in državni jezik. Šola, ki otroka ne vzgaja v znanju njegove materinščine in ga morda še celo odvaja od njegove zasebne izobrazbe tako, da mu ne nudi niti znanja latinice, je in ostane kulturni in gospodarski grobokop naroda. Taka šola ustvarja mladino, ki ji bosta država in domovina nekoč zadnja briga in skrb. Julijski dnevi lanskega leta govorijo za to zgovorno besedo. Taka šola

pa je tudi kulturna sramota za večinski narod in državo, za krščansko Avstrijo pa bibila vnebovpijoča krivica nad manjšino.

Zato zahtevamo v interesu države in v interesu našega ljudstva v naših šolah prva štiri leta slovenski učni jezik, državni jezik naj se poučuje v prvem letu 2, v drugem 4, v tretjem 6 in v četrtem 8 tedenskih ur. V nadaljnjih štirih šolskih letih bodi nemščina učni jezik, slovenščina pa se mora poučevati vsaj šesturni teden. Nadzorstvo nad dvojezičnimi šolami se mora vršiti tako, da bo zadoščeno interesom slovenskega prebivalstva in zakonom o dvojezičnem šolstvu. Zato bodi nadzornik mož našega zaupanja!

Zato zahtevamo, naj poučuje v dvojezičnih šolah samo tak učitelj, ki obvlada oba deželna jezika in ki svoje jezikovno znanje dokaže tudi v posebnem slovenskem izpitu pred nadzornikom dvojezičnega šolstva. Poset slovenskih jezikovnih ur na učiteljski in slovenski zrelostni izpit sta brezpogojna za vsako učno moč, ki hoče poučevati na dvojezičnih šolah. Skrb za učiteljski naraščaj na teh šolah ne bodi dolžnost, marveč pravica slovenskih kulturnih organizacij!

To je jedro naših šolskih teženj. Povdarjamo, da so te težnje za manjšinsko šolstvo minimalne in zato brezpogojne. Izročene so v posebnih spomenicah zveznemu kanclerju, dež. glavarju in pristojnim šolskim krogom.

Takole je izjavil kancler koroškimi Slovencem: „Nimamo nobenega interesa, da bi iz Slovencev delali Nemce. Pač pa imamo interes na tem, da so Slovenci dobri državljani zvezne države Avstrije.“ Na to načelno izjavo voditelja naše države stavljamo naše šolske zahteve. Od države in vlade sedaj zavisi, če naj je manjšini v pogledu šolstva ustrezno.

Naša država želi 100.000 vojakov. Na ženevskem zasedanju so se bavili zastopniki držav med drugim tudi z avstrijsko zahtevo po oborožitvi. Avstrija je v Ženevi izrecno izjavila, da ne zahteva splošne in obvezne vojaške službe, ampak želi samo, da se avstrijska vojska postopno zviša na 100.000 mož. Novo vojaštvo bo izbirala vlada samo med politično zanesljivimi, ker se hoče na ta način izogniti nevarnosti, da ne vdere preveč

hitlerjevskih pristašev v kader njene stalne vojske. Italija in Francija sta se izjavili za avstrijske predloge.

Avstrijska vojska — član domovinske fronte. Na podlagi odločitve zveznega voditelja fronte in kanclerja dr. Schuschnigga je vstopila avstrijska vojska v vrste domovinske fronte. Poseben višji častnik bo tvoril zvezo med generalnim tajništvom fronte in vojnim ministrstvom. Hkrati je odrejeno,

da smejo odslej vstopati v zvezno vojsko samo mladeniči, ki pripadajo domovinski fronti in pri vstopu bodo morali položiti posebno zaprisego. — Hkrati izidejo v kratkem odredbe kneza Štarhemberga, po katerih bodo ukinjeni vsi sprejemi v oborožene formacije ter razpuščene vse formacije, ki so bile ustanovljene po 1. februarju 1934. Ostali člani vseh formacij dobijo enotno uniformo.

Hitler je govoril. Pred državnim zborom je imel Hitler minulo sredo svoj napovedani govor, v katerem je obrazložil stališče Nemčije k vsem mednarodnim vprašanjem. Zanimanje za ta govor je bilo izredno veliko. Hitler je postavil trinajst točk, ki so odslej zunanjepolitični program Nemčije. Glavna vsebina teh točk je sledeča: Nemčija odklanja ženevsko obsodbo, da je kršila mirovne pogodbe z uvedbo redne vojske. Glede oboroževanja se Nemčija ne smatra več obvezana po ničemer. Sodelovala bo pri delu za varnost, vendar je proti pogodbam, ki so neizvedljive. Je za nenapadalne pogodbe, v posebnem pa pripravljena skleniti poseben zračni pakt. Od svoje armade Nemčija ne bo več odstopila, letal zahteva toliko, kot jih ima največja letalska sila na zapadu, na morju zahteva 35 odstotkov tonaže angleškega vojnega brodogoja. Je za omejitev težke artilerije in težkih tankov in je pripravljena sprejeti vse omejitve na morju, če jih sprejmejo tudi vse ostale države. Nemčija meni, da je o pomirjenju možno govoriti šele, če se odpravi najprej kvarna propaganda, ki zastruplja mednarodno sožitje. Glede Avstrije je Hitler izjavil, da Nemčija pogodbe o nevmešavanju tako dolgo ne bo podpisala, dokler ne bo pojem nevmešavanja točno omejen in pojasnjen. Nemčija se noče vmešavati v notranjo politiko avstrijskega naroda, a zaveda se obenem, da sedanji režim ne uživa zaupanja avstrijskih Nemcev. Prav lahko nastane položaj, da pride do nemirov v kaki državi, če vlada ne uživa zaupanja večine ljudstva. — Zanimiv je odmev, ki ga je Hitlerjev govor izzval v svetu: Francozi in Italijani izraženi miroljubnosti ne verjamejo, Angleži smatrajo sedaj vrata za pogajanja z Nemčijo odprta. V Ženevi menijo, da Hitler ni podrl vseh mostov do sporazuma. Tudi ostale države ne verjamejo docela zatrditvam, da je Hitlerju za mir. Kar je povedal k Avstriji, je bilo znano že prej in je torej le preočito, da svoje misli zavojevanja Avstrije na ta ali oni način še ni opustil.

Češki Nemci po volitvah. Največja stranka na Čehoslovaškem po številu zbranih glasov je Sudetsko-nemška domovinska fronta, katere voditelj je telovadni učitelj Konrad Henlein. Dosedanja prva stranka čeških agrarcev je potisnjena na drugo mesto, sledita marksistična in komunistična stranka. Henleinova zmaga je iznenadila vso če-

hoslovaško javnost. Dejstvu, da bodo odslej Nemci nastopali v enotni stranki, pripisujejo češki politični krogi veliko važnost. Takoj po volitvah je sicer Henlein naslovil na prezidenta Masaryka svojo udanostno izjavo, vendar tej izjavi na Češkem nihče ne verjame, ker se je sam izognil kandidaturi. Največje veselje je vzbudila zmaga sudetske fronte v Nemčiji, četudi se nemško časopisje po nalogu vlade krčevito trudi, da svoje veselje prikrije. Razumljivo je, da bodo nadaljnjemu razvoju poenotene nemške manjšine na Češkem posvečali svojo pozornost tudi vsi manjšinski krogi.

Narodni socializem rovavi na Južnem Tirolskem. Iz Južne Tirolske se množijo vesti, da se vrši tam močna hitlerjanska propaganda, ki je naperjena proti italijanski državi. Tako je nemštvo v Južnem Tirolu prišlo v resen položaj, ker se je bati, da bo italijanska vlada odgovorila z ostrimi protiakcijami. Slednji seveda gredo hitlerjancem v račun, ker bi jih takoj naprtili avstrijski vladi, češ da je izdala južnotirolsko nemštvo Italijanom. Proti narodno-socialističnemu rovarjenju sta se nedavno izjavila knez Štarhemberg in polk. Adam: Dozdaj ga še ni bilo avstrijskega politika, ki bi bil dal Italiji izjavo, ki se ne bi vjemala s skrbjo za Južne Tirolce. Komur je mar, da ohranijo Južni Tirolci svojo kulturno-nemško samobit, naj jih ne ščuva in ne hujska proti italijanski državi, v katere mejah prebivajo. Avstrijska vlada se bo še naprej trudila, da olajša kulturno življenje te svoje manjšine.

Vojne z Abesinijo ne bo. V napetost med Abesinijo in Italijo je posegla Anglija s posredovanjem o priliki zasedanja v Ženevi. Sestavljeno je razsodišče obeh držav, ki bo do 25. julija — to je do prihodnjega zasedanja Zveze narodov — uredilo spor. Če posredovanje razsodišča ne uspe, se Zveza narodov ponovno bavi z zadevo. Angleži, ki so to posredovanje nasvetovali, se bojijo, da bi Italija ne vodila pogajanj tako, da ne pride do sporazuma. Zaenkrat pa je nevarnost vojnega izbruha v Abesiniji odstranjena.

DOMAČE NOVICE

„Kulturna“ propaganda.

Kot znano, vrši v novejšem času Heimatbund med našim ljudstvom „vrlo kulturno propagando“ s prireditvami, katerih spored in način je povsod enak, le naslov se po potrebi menjava. Sprejeli smo originalen dopis take prireditve, pisan v narčju. Podajamo ga v zabavo c. bralcem in oceno tovrstnih nemških prireditev. Ured.

„Jožnjak, jes vim, da ti rad hreš v teatr. Pova k Franku. Tam je clovška špillajtna, bo ihrava za materinšči den. Požinje, cvo avto majol! — Sm risn šov že zavolta, k je ana prace dbeva žanà litava pred durmi pa vpiva: Gets na ajne šaven, kents wos lernen! Zavijam jo v taberno, čir je bu zbranah že ane 30 ldi. Vsi so hledali na plakati, na teram je bil namavan an mož s te dovjimi moštacami z hamsportam za kvobukam pa anim cednam v roce.

Med te bule sm se poštajrov. Umej sm se vse-dov, nastopi že an dohtar Rumpold, najbrž teatr-direktar, pa marnje strašnu svadku. K se je zahvalov za „vilzelig“ udeležbo, pohledam okroh sabe in jih naštijam z frocami vred 40 burharjev. To sm še zastopov: „Kärnten ist ein Winkelland,“ pa da je zato triba kulturo voziti med nas z avtejam. Nazadnje je postal hvasen in je zavpil na nas: „Ihr tuts nicht zamhalten!“

Čakam „kulture“, k b meva priti, pa me žokne sosad: Najprej morajo priti šoferji, potlej pa avto. Risn jih pride civ kup in na rajtno dveh, Mihlna in Friclna, k jih nisem videv, se norčujajo. Še na fajmoštre je šva marsktera kosmata. Tedaj je zakimov moj sosad: Kultura, kultura! Potlej se je prpalov an avto na oder, hor pa je stavo: „Früchténesser.“ An mož je požirov ribezlne pa črišnje. S to robo je oprskov pol ldi. Pri črišnjah je mu koščica zašva v hrlo, da se je tovkov po hrbte, pa jezik stehvov po ldi. Nazadnje se je lotiv še briskov, čir se mu je ustavivo. Šitro sem skočov zad, da me to rajžo ni drbišavo. Nazadnje pa igra „Der Bürgermeister von Hintertupfenbach“. An burgermaster dobo pred šišo dva falota, ki sta se krigava zavol ukradana kezleja. Burgermaster, ki je biv bol moder kakr Salomon, razsodi, naj ha žanata v mesnico, čir ha bojo stalali na pov. Flajš-kai spozna štrik pa kezleja, da je burgermastrov, vzeme kezleja, s štrikam pa se burgermaster obesi. Daglih sem trde narave, od tače kulture mi je hratavo svabo in šitro sm se spvazov potle na uft. Hrede me še sreča adn clovščah nimščah hospudov pa bara, al se mi je dopadvo. Naviham moštace, salutiram „Jožnjak“ in čestitam h pustni maškeradi na materinšči den. Potle sm mu še rekev, naj mav počaka, da bo vidov, kolko ldi je blo zraven pri te pravam materinščam dne v dvorani naša društva. Kar vid bi jim nabrže jamavo, da bi vidali Clovčani števico našah ldi, vse te zdrave šentjakobšče dečle, pa mame in nadovžne otroče.

Pa mož či tov slišati o tam. Pobrali so svojo kulturno robo, pa se odpalali naprej „zur Verbreitung der Kultur im schönen Winkellande“.

Jožnjak.

PODLISTEK

Ksaver Meško:

Na Poljani.

(31. nadaljevanje.)

Čemu torej žalost in nemir? — Ker glej, kako je pisano? Šel je mož in je videl dragocen biser in je hitel domov z veliko naglico in je prodal vse svoje bogastvo kakor bi bilo majhno perišče malovredne zemlje in je hitel naglo nazaj in je kupil oni biser. Vse premoženje je dal zanj, ne novca ni hranil za težke dni, za dneve suše, za dneve toče, za dneve povodnji, za lakote in gladu dni. — Čemu mu vse drugo, ko pa je imel biser!

Čemu torej nemir in žalost v tvojem srcu, o Andrej. Rešen je biser, vse drugo so malovredne smeti! Na vse štiri strani sveta jih naj raznese usode veter, ni vredno, da vzdihneš, da pogledaš za njimi — vse drugo razen bisera: Trata, prijazna družinska soba v ponosnem belem domu, neškrbnost, kam ležeš zvečer, s čim se nasitiš jutri... Zauka naj srce, do neba naj se dvigne solnčno veselje, ker izvršil si blag, velik čin...

A ti, Trata, nesreči zapisana od pravične usode, obsojena na smrt, ti zaplakaj naglas! Ker glej, zapuščajo te zvesti, ljubeči te z vdanostjo, služeči ti z zvestobo...

Drugi del.

I.

Gor in dol po deželi, na dolgo in na široko, vse križem in širom hodijo mrke žene. Sestre so, močne, iz rodu velikanov, proti katerim so ljudje pritlikavci, slabotni in nezmožni za odpor, da stopajo čez nje z lahkoto in jih podirajo igraje pod seboj. In najsi si domišljujejo še tako samozavestno, kako močno in krepko stojte, glej, poman-

drajo jih večno potujoče sestre v prah v trenutku. In neovirano gredo dalje svojo pot, mračne, molčeče in brezčutne, ne meneč se za krik in vik, ne za vzdih in za solze, ne za pronje in ne za kletvice, izgovorjene v razjarjenem srcu, ali naglas, a dasi glasne, vendar onemogle, izgublajoče se brez jeka v časa šumenju in v večnosti valovih.

Tako hodijo po deželi: usoda, nesreča, smrt, žalost. Sreča ta, ona, popotnika; niti ne pogleda ga, po nasprotni strani ceste gre mimo njega, a glej, zavzamejo se oči popotnikove, od groze in od strahu mu vzdrhti srce. Gre mimo drugega, ta, ona, dotakne se ga mimogrede, nalahko, komaj, z laktom, z rokavom črne obleke komaj, a čuj, zavzdihne iz globočine srca in zaječi kakor v sinrtini težavi. Ob hiši koncem vasi se ustavi mračna popotnica. V tistem hipu, čuj, zaprasketa v slami na skednju. Tanka, svetla roka, kakor roka gorečih v vicah, se stegne iz slame gor proti senu pod streho. Dotakne se ga komaj in čuj, že šumi tudi v senu, poltiho, skoro plašno še, iskaje proste, široke poti pod nebo. Više gor ob senu tipa nemirna svetla roka, buti ob sleme, omahne nazaj, zažene se spet v njega z razdraženo močjo, tretjič, četrtič tresne ob sleme... Pes zalaja na vasi, zatuli prestrašeno in plašno... „Gori!“ — zakriči v temno noč obupan glas, polblazen od iznenadenja in od groze.

Roma po deželi njena sestra. Stopi v hišo ob cesti; čez dva dni poneso iz nje oporo hiše, palico družine: očeta. Gre preko polja, pa stranski, malo obhogeni stezi, zavije v samotni dom, in glej, v istem hipu otemni solnce hiše, vgasne veselje domačih: mati, ljubeča in skrbeča do tega hipa, zatisne oči za vekomaj. Od tem zavije med smrečjem proti gradu. Tiho a samozavestno stopa med kostanji ob beli cesti. Neslišno, a s trdnogo stopi v visoke dvorane, vsevprek preprežene z mehkiimi prepromami. Uide v majhno, raz-

košno urejeno sobo, kjer leži in drhti v vročici mladi grajski sin. Grad in pol premoženja bi dala graščak in graščakinja, kaj pol, vsega bi dala z radostjo in bi si služila vsakdanji kruh z delom rok, nevajenih dela, samo da bi odkupila edinca smrti — zaman, že stoji smrt ob postelji in stega roko, da prereže nežno nit kratkega mladega življenja.

Tako hodijo po deželi vsevprek, mrke in mračne, obiskujejo vasi, trge in mesta. Oglase se tu, tam, nevidne, nepričakovane morda povsem, pričakovane z grozo, z bridkimi, morečimi slutnjami, neizraženimi, izraženimi morda le s tiho, boječo besedo. Tako romajo in podirajo pred seboj ljudi in njihovo srečo, njihove upe in veselje in življenje njihovo in gredo nevznemirjene, neomečane dalje žalostno svojo pot...

Zazvenelo je v zraku kakor od daljnega zvočenja, zadrželo je v zemlji: porajalo se je življenje — pomlad. Mirnejše je postajalo polagoma ozračje; tiše na zemlji, ker utrudila se je zemlja, ljubeča, plodeča, doječa v materinski ljubezni: a materinstvo utruja... Že je odhajala pomlad. Dnevi so bili vroči, večeri topli. V travi nad mlinom, malo strani od ceste, so posedali in poleževali v prvem mraku vdovina deca, včasih je prišel za nekaj trenutkov tudi Nande. Vilma in Tinka sta le zrla s hrepenenjem čez dvorišče dol k mlinu, a tja navadno niste smeli, vsaj ko je bil oče doma ne. Sedeli so, ležali napol, oprti ob kolmce, in so poslušali Florijana, pripovedujočega iz življenja, ki je bilo za njim in je bilo pisano kakor obleka ciganova; iz knjig, ki so vedele vso modrost in so pripovedovale najčudovitejše historije kot najresničnejšo, neoporečno resnico; iz lastne domišljije, ki je zašla včasih v dežele skoro neverjetnih dogodkov in čudežev, na poti, kamor mu je komaj sledila pamet in domišljija malčkov.

(Dalje sledi.)

Inštalacija novega g. župnika v Šent Lipšu. Lepo slovesnost je doživela naša župnija v nedeljo dne 12. maja, ko je bil na slovesen način inštaliran novi župnik č. Jožef Polak. Za ta dan so župljani, ki so si že tako želeli novega župnika, lepo okrasili cerkev ter postavili več slavolokov s prav pomembnimi slovenskimi napisi. Novi č. župnik pa je dal na lastne stroške prenoviti župnišče. Že dan prej so prišli na slavnost nekateri znanci in prijatelji iz Slovenije, dočim so se župnikovi sorodniki in dva duhovna sobrata pripeljali v nedeljo z avtom naravnost iz Tržiča, kjer so novi šentlipški gospod župnik doma. Že pred 10. uro dopoldne so se zbrali domači in dokaj sosednjih duhovnikov pred šentlipškim župniščem. Predno je novi g. župnik — obdan od duhovnikov sobratov — odšel pod baldahinom v cerkev k inštalaciji, so ga pozdravili pevci gasilskega društva z nemško, cerkveni in društveni zbor s slovensko pesmijo, zastopniki raznih društev in organizacij pa s kratkimi govori in pozdravnimi deklamacijami. Solze so zalivale oči onih, ki so poslušali te lepe pesmi in ganljive govore. Med zvonjenjem cerkvenih zvonov in pokanjem možnarjev se je sprevod pomikal v cerkev, kjer se je vršila inštalacija, nakar je imel č. dekan Kindelman kratek nagovor na župljane. Kot slavnostni pridigar je nastopil č. župnik Vovk iz Tržiča, ki je v lepo zasnovanem govoru označil, da je prihod duhovnikov v župnijo že samoposebi znak, da se v župniji naseli mir božji. Skoro je bila ura že eno popoldne, ko je bila lepa cerkvena slovesnost končana. Doživetje je bila za ljudi zato, ker so le redkokdaj priče obreda ustoličenja novega župnika. Šentlipški gospod župnik je dal svojim župljanom to priložnost in ni dvoma, da mu župljani tega ne bodo pozabili ter bodo radi sledili svojemu duhovnemu voditelju. Bog ohrani č. župnika Polaka, ki je bil več kot 20 let v dušnem pastirstvu tudi v Ameriki, še dolgo tako zdravega in krepkega kot je sedaj! Bog ga živi! Po končani cerkveni slovesnosti so se podali njegovi domači in duhovni sobrati k skupni mizi, ob kateri priliki je bilo izrečenih mnogo voščil in čestitk novemu dušnemu pastirju med vernimi, četudi revnimi šentlipšani. Slovesni dan je zaključila šmarnična pobožnost.

Kancler v Beljaku. Na binkoštni pondeljek dne 10. junija se vrši v Beljaku veliko zborovanje. Začne se ob 9. uri dopoldne. Na zborovanju govori kancler dr. Schuschnigg. Po zborovanju defilacija čet. Na vseh železnicah v Beljak in iz Beljaka je ta dan 65% popusta za vse, ki se izkažejo s člansko legitimacijo fronte, kmečke zveze, obrtniške zveze ali kake oborožene formacije.

Dobrla vas. (Zborovanje krainega kmetijskega odbora.) Kljub zadostnemu razglašanju je bilo krajno kmetijsko zborovanje dne 5. majnika pri Bruggerju le slabo obiskano. Poročevalec inž. Liebscher je ostro grajal brezbriznost kmetov napram kmetijski stanovski organizaciji. Nasprotno pa so kmetie pri razgovoru ostro prijemali voditelje kmetijskih korporacij ter druge merodajne faktorje, ker ne ščitijo zadostno že do obupa pritiranega kmeta. Kmetije propadajo, ker kmetijski pridelki nimajo cene, potrebščine in davki pa še zmirom naraščajo. Na dnevnem redu je bilo tudi odlikovanje in obdarovanje sedmih pridnih poslov za njihovo dolgoletno službovanje pri enem gospodarju.

V pojasnilo! (Dobrla vas.) Trije člani krajnega kmetijskega odbora v Dobrli vasi so se o priliki okrajne seje v februarju pri inž. Liebscherju pritožili, zakaj jim je zbornica ustavila „Landw. Mitteilungen“, ko pa so članarino plačali. Ta pritožba ima očividno namen Slovence napotiti k izstopu iz kmetijskega odbora, katerega poslovodja je Slovenec. Kako kmetijski odbor in njegov poslovodja poslujeta, kaže dejstvo, da se pobirajo pri članih samo 3 šil. članarine, kar zadostuje komaj za naročnino, četudi so 4 šilingi predpisani. Toliko za danes v pojasnilo onim, ki se pritožujejo nad poslovanjem kmetijskega odbora. V slučaju potrebe pa bomo povedali lahko še več in še jasnejše in prišli tudi z imeni na dan.

Zlata poroka v Borljah. (Zila.) V nedeljo dne 19. majnika sta obhajala zlato poroko Andrej Verničnik in Uršula roj. Hebein. Skupno štejeta danes jubilanta 147 let. Zlata poroka je redko slavlje, zato pa se je tudi zbralo razven številnih sorodnikov, prijateljev in znancev še drugčega ljudstva, da je bila farna cerkev natlačeno polna. Došli so celo taki, ki ciser le redko vidijo svojo cerkev od znotraj, odtod pa tudi njihovo „lepo“ obnašanje. Izpred okrašenega oltarja je imel domači župnik primeren ter pristrčen nagovor na slavljenca in

Es gibt keinen offenen
Kathreiner. — Nur
diese Pakete mit
dem Kneippbild
enthalten
den echten
Kathreiner

druge vernike. Izmed njunih 10 otrok jih živi še 9. Eden sin je na domači hiši, dve hčeri in šest sinov pa je v Ameriki. Z njihovo podporo sta jubilanta lahko povabila na ženitovanjsko pojedino do 40 oseb. Telesna svežost, katere se slavljenca veselita, daje upanje, da bosta čakala še precej brezskrbnih let, kar jima vsi iz srca voščimo. Treba je tudi omeniti, da je stari Genelč vrlo vršil svojo službo kot „camar“ in ponosno vihral svojo zastavico. Bilo mu je videti, da je to vlogo že večkrat igral ter da mu je ostala vesela žilica njegovih mladostnih let. Oglasil se je seve tudi borljanski moški zbor, žal, da samo z nemškimi pesmimi.

Zanimiva statistika. (Žitara vas.) Nek slovenski kmet naše župnije je zbiral podatke o popotnikih, ki so iskali pri njem prenočišča: leta 1932 je prenočilo in sprejelo hrano v njegovi hiši 60 popotnikov, leta 1933 pa 73 in leta 1934 že celih 140 popotnikov. Letos je došlo samo do velike noči že 70 revežev. Lani jih je vpraševal po njihovi narodnosti in dognal, da je bilo pri njem 78 Nemcev, 58 Slovencev (po rodu), 1 Čeh, 1 Madžar in 2 mutca neznane narodnosti. Po državni pripadnosti je bilo 131 Avstrijev, 5 Jugoslovanov, 2 Nemca iz rajha, 1 iz Čehoslovaške in 1 iz Madžarske. Avstrijci se delijo na sledeče dežele: Korošcev 106, Nižjeavstrijev 8, Štajercev 6, Zgornjeavstrijev 4, Tirolcev 2, Gradiščanov 2 in eden iz Predarlške. Med popotniki je bilo 118 moških in 22 žensk. — Ako bi zaračunali vsa prenočišča, kot jih zaračunijo takozvani „Herbergi“, in vso hrano, bi to znašalo lep znesek, kateri se pri obdavčenju sploh ne upošteva. Kmet mora potrpežljivo sprejemati dan na dan mnogokrat zelo nadležne popotnike, gospoda pa se jih lahko poceni ubrani. Poleg prenočišč in hrane je treba dajati dnevno še denarne podpore onim, ki pridejo podnevi mimogrede. Na žalost moramo še pripomniti, da se večina posestnikov rada izogne prostovoljnemu davku tako, da jim nasvetuje druge hiše. To seve ni socialno ne napram revežem in še najmanj napram sosedom.

Žitara vas. Pred nedavnim časom se je darovala pri nas sv. maša zadušnica za pokojnim dr. Matkom Hafnerjem, slovenskim odvetnikom. Poskrbela je to neka slovenska kmetica iz hvaležnosti za izkazano požrtvovalnost pokojnega o priliki važnega procesa. Četudi take zadeve sicer niso za občo javnost, vendar priobčujemo to kot dokaz, da je med nami še dovolj hvaležnosti. In bilo bi med nami še neprimerno lepše življenje, če bi vsi razumeli sprejemati in tudi dajati.

Radiše. (Razno.) Marsikdo bi si mislil, da nismo več med živimi, ker se le redkokdaj zglasimo v listu, če tudi je v našo vas čez noč markisaj prinesel maj. Dne 27. m. m. smo blagoslovili jubilejni križ svetega leta, ki stoji na najlepšem kraju nad vasio med dvema lipama. Križ je visok pet metrov. Razvila se je jubilejna procesija z lučicami preko polja in se končno ustavila ob razsvetljenem križu. Tam je bil govor o pomenu križa, nato so pevci zapeli pesem „Kraljevo znamenje križ stoji“. Križ je blagoslovil medgorski č. župnik. Ljudje so se zadovoljnih in veselih src vračali raz te lepe slavnosti na svoje domove. — Isti dan smo spremljali v hladni grob tudi Bezovnikovega očeta. Dokler je bil zdrav, je rad prihajal v naše vrste. Srčna bolezen ga je djala na smrtno posteljo, raz katero se je v osmini velikega tedna poslovil od svojih. — Žalostni zvon pa je še enemu naznanil delopust, Tomažu Lavseggerju, pd. Pistotnikovega očetu. Odprl se je grob in sprejel vase posestnika omenjene kmetije, kjer je bil požrtvovalen in

pošten delavec, pa tudi svojih dolžnosti ni zabil. Z njim izgubimo tudi neustrašenega narodnjaka, ljubil je svoj slovenski narod in ostal njegov do smrti. Obema naj bo slovenska gruda lahka! — Dne 13. t. m. so v domači cerkvi poročali Rudičev Albino. Menda ji je postajalo težko v teh sitnih in žalostnih časih, zato si je vzela za oporo mladega Vavtaria v Šmeričah na Golšovem. Majnik se tudi od nas poslavlja. Škoda! Vsak dan smo se z veseljem odpravljali k šmarnicam, katere smo poslušali v besedi, ki je na Koroškem doma. — Čebelarji že sedaj obupavajo, ker njihovim živalicam Bog še ni naklonil toplote. Upamo, da se prejkoslej odpre svet od sončne strani in tako privabi več izletnikov na našo slovensko vas, domačinom pa nudi zadostnega vsakdanjega kruha.

Žrtev tihotapske strasti. V noči na 13. majnika sta skušala doseči jugoslovansko mejo preko Koprivne dva titotapca s saharinom. Enega izmed obeh, Karla Pappa, pd. Rigelnikovega iz Remšnika v belski občini, je zasačila jugoslovanska straža, ko je nosil pri sebi 5 kg saharina. Med potjo se je Papp stražnikom iztrgal ter zbežal proti meji. Stražnika sta za ubežnikom streljala, ena krogla ga je zadela v hrbet in takoj usmrtila. Njegov spremljevalec se je skrival še cele ure, predno se je zamogel splaziti do meje in od tam domov.

Drobiž. V nedeljski številki „Freie Stimmen“ napada nek nepodpisani učitelj iz Pečnice cerkvene ključarje, ker so protestirali proti zlorabi farne cerkve v nemško-nacionalne namene. Besedo h temu napadu s prozornim namenom ima župnik Hanej Maierhofer. — Črez dobanjsko peč pri Hodišah je padel Dunajčan Karl Bartolomey. Kljub padcu 45 m globoko je odnesel le par poškodb. Nezvestnega sta našla in rešila dva moža. — Neznanec je skušal vlomiti v kolodvorsko blagajno v Svetni vasi. Pravočasno odkrit jo je odkuril. — Po deželi se pojavljajo ponarejeni novci v vrednosti 1 šilinga. Prebivalstvo naj je pri sprejemanju denarja previdno in naj ponarejene kovance takoj odda orožništvu z vsemi potrebnimi podatki. — Pismonoša Müller iz Perave pogreša že od 18. t. m. svojega dvoletnega fantka. Bojijo se, da je zašel v Dravo. — Minuli teden je bival v deželi generalni varnostni nadzornik Hammerstein. V nedeljo pa je došel minister za promet in trgovino Stockinger ter govoril na velikem obrtniškem zborovanju. — Poročila se je hčerka deželnega glavarja feldml. Hülgertha s posestnikom Karlom Gortonom.

NAŠA PROSVETA

Velik tamburaški in pevski koncert. V nedeljo 16. junija priredi Slovenska prosvetna zveza ob 3. uri popoldne pri Tišlarju v Št. Janžu tamburaški in pevski koncert, na katerem nastopijo tamburaški zbori iz Kostanj, Podravelj, Rožeka, Št. Jakoba, Podljubelja, Radiš, Celovca in Galicije v skupnem in posameznem zboru. Vrhutega sodelujejo trije moški pevski zbori. Vstopnina je nizka. V slučaju slabega vremena se prireditve preloži na naslednjo nedeljo. Osrednji odbor.

Evharistični kongres v Ljubljani. Na željo mnogih bralcev priobčujemo v naslednjem spored: Dne 28. junija popoldne sprejem čudodelne podobe Marije Pomagaj z Brezja. Nato slovesen sprejem papeževega odposlanca kardinala Hlonda, ki pride iz Poljske. V stolnici slovesna otvoritev kongresa, govori in pete litanije v vseh ljubljanskih cerkvah: Dne 29. junija: Prenos čudodelne podobe iz stolnice v Stadion, tam nato sv. maša za mladino s skupnim sv. obhajilom. Med mašo poje več tisoč otrok. Nato evharistična stanovska zborovanja v 20 ljubljanskih dvoranah. Popoldne je manifestacijsko evharistično zborovanje na Stadionu, prenos Najsvetejšega v cvetni procesiji na Stadionu, tam slovesne litanije z ljudskim petjem. Nočno češčenje Najsvetejšega v vseh cerkvah. Ob 10. uri zvečer nočni sprevod mož in fantov na Stadion, udeleženci nosijo goreče baklje. O polnoči polnočnica na Stadionu, pri njej prejmejo vsi moški sv. obhajilo. Za ženstvo polnočnice v cerkvah. — Dne 30. junija slovesna božja služba na Stadionu, ki jo opravi papežev zastopnik kardinal Hlond. Med mašo izvaja več tisoč pevcev koralno skladbo „Angelska maša“, po maši manifestacijsko zborovanje. Popoldne glavni kongresni sprevod z Najsvetejšim skozi Ljubljano na Stadion, kjer je slovesen zaključek kongresa. V pondeljek navrh, 1. julija, slovesno romanje k Ma-

riji Pomagaj na Brezje, katerega se udeležijo vsi škofje s papeževim zastopnikom kardinalom Hlondom.

Št. Janž—Glinje. („Miklova Zala.“) V nedeljo 2. junija priredijo fantje in dekleta šentjanškega društva pri Cingelcu na Trati ob 3. uri pop. domačo „Miklovo Zalo“. Vsem, ki ostajajo zvesti stoletnim izročilom naših prednikov, svetujemo, da se igre udeležijo. Odbor.

GOSPODARSKI VESTNIK

Napake v naši svinjereji. Pogosta napaka naše svinjereje je predvsem, da prehitro pripuščamo mlade svinje, stare komaj 5 do 6 mesecev. Tako dobimo nekaj mladih prašičkov, ki so bolj mršavi kot lepi in ki sesajo do šest tednov. Med tem časom mora imeti svinja dobro točno krmo, sicer hujša in jo moramo par mesecev zastoj krmiti, da pride spet v dober položaj. Ob porodu mora tehtati gnezdo 12 do 18, s štirimi tedni pa 50 do 80 kg. Za dom moramo odbirati vedno najboljše. Ko odbiramo merjasce, moramo dobro paziti na pasmo, ki v našem okolišu najbolj uspeva. Mlade prašičke moramo dobro krmiti z beljakovinsko krmo. V toplem vremenu jih spuščamo na sveži zrak. Če imamo vlažne svinjake in nimamo ventilacije, damo v zaboj neugašenega apna, ki dobro vleče vlago nase, in ga po potrebi izmenjamo. V maju je svinjska paša koristna in potrebna. Za svinjske paše priporočajo travno mešanico z belo deteljo, lahko se zmeša tudi nekaj lucerne ali črne detelje, vsejemo pa v aprilu ali maju med oves, ki varuje rastline pred neugodnim vremenom.

Kako pridelamo dobro seno? Najprej zavisi kakovost sena od trav in detelj na travniku. Kisle trave in travniški plevel ne dajo dobrega sena, le primerno suhi in negovani travniki so predpogoj. Kakovostno najboljše seno dajo umetni travniki. Važno za kakovost je gnojenje. Pravilno gnojenje pospešuje rast in redilnost trav. Končno zavisi kakovost tudi od časa košnje. Čim bolj zgodaj kosimo, tem bolj redilno seno dobimo. Dokler je trava namreč še mlada, je povsod v njej obilo beljakovine. Ko odcvete, preidejo beljakovine v seme. To izpade in trava izgubi dragoceno redilno snov. Pravočasna košnja ter sušenje in spravljane sena v lepem vremenu nam veliko pomore, da je seno dobro. Slabo vreme ob košnji in sušenju lahko neugodno vpliva na kakovost sena. Ne sušimo zato krmskih rastlin na tleh, temveč jih raje spravljamo na ostrvi ali v kozolce. Posebno je to važno za deževne kraje.

Naš domači kruh — svež in tečen. Takole v prvih letih po vojni je izgledalo, da bo domača peka docela izumrla. V zadnjih letih pa smo se spet dobro naučili ceniti domači kruh, četudi je čisto črn in suh. Naše gospodinje ponekod napečijo kruha za cel mesec. S tedni postane kruh trd in začne morda celo plesniti. Proti temu sledeče sredstvo: sveže pečeni kruh položimo še vročega v močnato in še ne izprašeno vrečo (žakelj), ki se je torej drži še nekaj moke. Hlebe položimo enega na drugega, da prideta vedno po dve vrhni skorji skupaj. Vrečo nato zavežemo in obesimo na zračnem prostoru. Tako shranjen kruh je svež in tečen še čez 4 in 6 tednov in ne bo nikdar plesniv.

Gospodar, gospodinja, vodita račune! Boste dejali: kaj bi vodili računov, če pa ni denarja. In vendar pravi staro pravilo: čim manj je denarja pri hiši, tem varčnejše ravnanje z njim, tem točneje si beleži, odkod in kam gre. Voditi prave gospodarske knjige s točnimi beležkami izprememb v gospodarstvu je pri nas danes še redka vrlina. In je res, da je knjigovodstvo, kot ga nasvetujejo in učijo kmetijske šole, dosti težavno in komplicirano ter zahteva najmanj dobrega računarja. Menimo pa, da je vsaj točen račun denarnih izdatkov in dohodkov za vsako gospodarstvo in gospodinjstvo neobhodno potreben. Vsaj nekaj blagajniški zvezek mora imeti vsak gospodar in vsaka gospodinja, iz njega morajo biti razvidna vsa vplačila na davkih, dajatvah, zaslužku, nakupih, popravilih i. dr. na eni ter vsakojaki izkupiček na drugi strani. Opolzek je denar v težkih gospodarskih časih in le če ga držiš na pravem mestu, ti ostane v rokah. To seve velja ne samo za kmetijstvo, marveč tudi za vse druge stanove.

Celovski trg. Krave 80—1.—, klavne krave 50 do 70, prašiči 1.30—1.50, plemenski 1.90—2.20, pšenica 40—42, rž 31—33, ječmen 22—26, oves 27

do 30, ajda 26—28, koguza 19—23, sladko seno 8 do 10, kisle 6—8, slama 6—8, grah in leča 80 do 1.—, fižol 35—50, krompir 20—22, goveja mast 4.— do 4.50, sirovo maslo 3.— do 4.40, slanina 3.20 do 5.20, svinjska mast 2.20—2.50, jajca 9—10, kokoši 3.— do 4.— S za komad.

ZANIMIVOSTI

Katastrofa največjega letala. Sovjetsko potniško letalo „Maksim Gorki“ je postalo žrtev katastrofe. V soboto se je vračalo s svojega rednega potniškega poleta, krožilo počasi nad letališčem in se spuščalo k tlu. Bilo je že blizu tal, ko je vanj zadelo lovsko letalo. Obe letali sta treščili na tla in v trenutku zgoreli. Pri tem je izgubilo življenje 48 ljudi. Dan pokopa nesrečnih žrtev je bil dan narodne žalosti, desetisoče ljudi je počastilo njihov spomin. V ogromni žalni procesiji so spremljali kovinaste žare s poslednjimi ostanki v samostan, kjer počivajo najbolj zaslužni komunisti. Letalo „Maksim Gorki“ je imelo 13 luksuznih dvoran, razdeljenih v tri nadstropja. Čudo tega letala je bila tiskarna in pa velikanski zvočnik za razširjanje vesti med poletom. Letalo je tehtalo brez tovora 42.000 kg in je vozilo s povprečno hitrostjo 160 km na uro. Imelo je osem motorjev in posebno električno centralo z 12.000 konjskimi silami.

Časopisje v sovjetski Rusiji. Nedavno so priredili v Rusiji dan tiska. Tega dne je objavila vlada nekaj podatkov o časopisju v Rusiji. Vlada razpolaga z 11.400 časopisi, katerih se poslužuje za svojo politično propagando. Ti listi izhajajo v 36 milijonih izvodov. Poleg tega izhaja v Rusiji še 1900 mesečnih revij, ki imajo skupno po 610 milijonov strani. Knjige se tiskajo v 104 jezikih, kolikor jih govore v prostrani Rusiji.

Cel kilometer pod morjem. Ameriški znanstvenik Beebe je sestavil potapljaško kroglo, v kateri se je spustil v morje celih 923 metrov. Ostal je v tej globini tri ure. Ko so jih potegnili na vrh, je dejal Beebe: Po teh urah v strašni temi sonce strašno slepi. Zrak tu zunaj je sicer hladen, vendar pa ne dosti bolj svež, kakor pa v moji krogli, katero je napajal kisik. Obzorje se mi zdi, odkar sem zapustil malo celico kroglice, sedaj silno daleč. Učenjak je dognal, da prodira sončna luč 570 m globoko v morje.

Pod morjem na severni tečaj. Že pred leti je znani raziskovalec Wilkins skušal v podmornici dospeti na severni tečaj. Drzno podjetje, doseči severni tečaj pod ledom, je končalo vsled odpovedi podmornice z neuspehom. Sedaj pa taisti Wilkins pripravlja novo, večjo in s težjimi oklepi opremljeno podmornico, da bo lažje prodirala skozi ledene plošče nad seboj, če bo rabila zraka. Wilkins namerava odpluti na tečaj poleti leta 1937.

Pameten občinski svet. Italijani se močno trudijo, da pomnožijo število svojega prebivalstva. V zadnjem letu je bilo izdanih več postav, ki imajo namen zvišati število porok. Mladim zakoncem da država davčne olajšave, revnim nevestam celo vso balo. V zadnjem času pa so dobile tudi občine nalog, da podpirajo take, ki bi se radi poročili. To za občine ni lahko. Majhna občina blizu Milana pa si je takole pomagala: Ima velike sadonosnike in občinski svet je sklenil, da daruje vsaki zakonski dvojici eno sadno drevo v polno uživanje za vse življenje. Dar je sicer majhen, pa zakoncem se dopade in celo iz sosednjih občin vrejo mladci in mladenke se ženit v to občino.

Eno leto star invalid. Kmetica Robata iz nekega ogrskega kraja je v letu 1914 bežala z drugimi vaščani pred prodirajočimi ruskimi četami. V naročju je nosila enoletno dete. Zgodilo se je, da je udarila pred njo ruska granata, ki je mater ubila, sinčku pa odtrgala obe nožici. Slučajno navzoči zdravnik je malemu rešil življenje. Pred kratkim je breznoži revež postal 21 let star in vsled njegove polnoletnosti je izgubil oče državni vzgojni prispevek. Sedaj je mladi dečko vložil prošnjo za invalidnino. Sam državni upravitelj mu je prošnjo povoljno rešil in tako dobiva invalidnino, četudi je bil star za časa vojne šele eno leto.

Riba utopila tri ribiče. Trije ribiči so ribarili nedavno ob bolgarskem pristanišču Varni. Bili so vrgli mreže, medtem pa lovili še s trnki. Nenadoma potegne enega ribičev velikanska sila v morje. Čoln izgubi ravnotežje in za njim padeta v morje še ostala ribiča. Na pomoč došlemu rešil-

nemu moštvu se je posrečilo ribiče rešiti in potegniti na suho tudi velikansko ribo, težko 200 kg, ki je še visela na vrvi.

Cela vas v občinskem svetu. V francoskem departmaju Haute-Saone leži vasica Villedieu-les-Quenoches. Šteje točno 13 prebivalcev. Je samostojna občina in njen občinski svet šteje po francoski občinski postavi deset odbornikov in še župana povrhu. Na občinskih sejah se torej shaja ednajst prebivalcev in le dva sta izven odbora. Nedavno so se v tej občini vršile volitve in francoski listi poročajo o siloviti borbi za občinske sedeže; seve boja niso vodile stranke, marveč sorodstvo. Vsi prebivalci bi bili radi občinski odborniki in nek francoski list je duhovito priporočal vladi, naj za to občino postavno zviša število odbornikov na 13 in s tem zaključi ostri „politični“ boj. Vprašanje je le, če se boj ne bi kljub temu nadaljeval v odboru.

Kje žive najstarejši ljudje? Moskovska vlada je nedavno odposlala ekspedicijo, da proučava življenje preprostega ljudstva v Kavkazu. Ekspedicija je dognala, da žive v kavkaškem gorovju ljudje, ki so stari več desetletij nad sto let. Tako živi v neki vasi Gali možakar, star 132 let, je še čil in zdrav ter šteje nad 90 vnukov in pravnukov. Bil je tisti, ki je ustanovil vas Gali in se dobro spominja, kedaj so bile postavljene ostale kočice. Njegova kočica, ki stoji že 100 let, je središče vsega vaškega življenja. Poleg njega je ekspedicija našla v isti vasi še deset drugih stoletnih starčkov.

Ameriška. „Koliko let si dobil?“ vpraša star jetnik novince na izprehodu. — „Pet let.“ — „Zakaj?“ — „Oropal sem Trgovinsko banko. A ti?“ — „Deset let, ker sem jo ustanovil.“

IZOBRAŽEVALNO DRUŠTVO ŠT. JANŽ V ROŽU
ponovi koroško narodno igro

Miklova Zala

v nedeljo dne 2. junija 1935 ob pol 3. uri popoldne pri Cingelcu na Trati.

Na prireditve vabi vso okolico

50

Odbor.

IZOBRAŽEVALNO DRUŠTVO V GLOBASNICI
priredi na binkoštno nedeljo dne 9. junija 1935 ob 3. uri popoldne pri Šoštarju v Globasnici igro

Pri kapelici.

Sodelujejo tamburaši iz Šmihela.

K obilni udeležbi vabi

51

Odbor.

Vabilo

na

občni zbor

HRANILNICE IN POSOJILNICE V PLIBERKU,
registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se vrši v torek dne 11. junija 1935 ob 10. uri popoldne v uradnem prostoru.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1934
4. Čitanje revizijskega poročila.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

§ 35. združnih pravil določa, da sklepa občni zbor veljavno, ako je zastopan najmanj deseti del deležev, ako ne, sklepa eno uro pozneje brezposojno.

52

Načelstvo.

Hiša v Štebnu pri Beljaku, p. d. pri Celnjaku, 5 minut od železniške postaje, blizu Baškega jezera, 4 sobe, kuhinja, shramba in gospodarsko poslopje za 4 govede, 1 oral travnika s sadjem, na prodaj. Cena 5600 S. Dopise na: J. Hochmüller, Maribor, Jugoslavija. 49

Rabljen glasovir (Flügel) prodam za 150 S. Vprašati je na Božič Apolonijo, organistinja v Metlovi.